

חלופות להחלפת פרה

עדי רז, נתיב הל"ה

6. בימים אלה מתפרסמים הסיכומים הכלכליים של מספר אזורים. כמו כן, פורסמו סיכומי ספר העדר. שפע הנתונים מאפשר לנו לבדוק צמתי החלטה ברפת החלב הישראלית.
  7. אחת השאלות החוזרת ונשנית היא, מהי מדיניות ההחלפה הנכונה? מסיכומי ספר העדר ניתן ללמוד, שטווח אחוזי היציאה נע מקרוב ל-70% (גלגל) עד קרוב ל-20% (אליפז). בהנחה, שלא כח עליון הוא שקובע את אחוזי היציאה, אלא ההחלטה היא פרי מחשבת הרפתן, הרי שניתן להעמיד לבחינה כלכלית: מהי החלופה הנכונה?
  8. למעשה, החקלאי עומד מול שלוש אפשרויות:
  9. גידול העגלות ההכרחיות להחלפת ומכירת העודפים בגיל שבוע, במקרה של חסר רכישת עגלות בשוק החופשי.
  10. גידול כל העגלות ומכירת העודפות כעגלות בהריון (אופצית גידול).
  11. מכירת כל העגלות בגיל שבוע ורכישת העגלות ההכרחיות להחלפה ב-6 חודשי הריון (אופצית רכישה).
  12. לשם השוואה ערכנו תחשיב לגבי שני משקים, כל אחד והעדפת האופציה שלו. בעריכת התחשיב הנחנו מספר הנחות:
  1. שני המשקים מנהלים ממשק זהה פרט לאחוז היציאה.
  2. מכסת החלב של שני המשקים זהה (2,500,000 ליטר) והם מייצרים את כל המכסה.
  3. המדדים המקצועיים (עלויות וממוצעי ביצוע) נלקחו מהסיכומים שנערכו בידי ד"ר יצחק רמר במשקי העמק.
  4. פרה בתחלובה ראשונה מייצרת 12% חלב פחות מפרה מבוגרת.
  5. פרה בתחלובה שנייה מייצרת 3% פחות חלב מפרה מבוגרת.
  6. שיעור ההמלטות בעדר 108% ממספר הפרות בעדר.
  7. 94% מכלל ההמלטות נשארות בחיים. החישוב למספר ההמלטות, לאו דוקא למספר הנולדים.
  8. בקרב הנשארות תמותה של 3%.
  9. 95% מהעגלות החיות והנשארות בעדר מתעברות.
  10. עגלות שלא התעברו נמכרות בגיל 18 חודש במשקל 400 ק"ג.
  11. עגלות חסרות נקנות בחודש ההריון השביעי.
  12. כל העגלות המיוותרות נמכרות בגיל שבוע.
  13. 50% מהוולדות זכרים.
  14. מספר העמדות ברפת בלתי מוגבל.
  15. הרפת רוכשת מבכירה בהריון משלוחת העגלות במחירי עלות.
  16. כל העסקות באותו יום.
  17. בגלל היותן יותר צעירות, פרות משק ב' נמכרות לבשר ב-10% יותר לק"ג.
- בטבלה המצורפת נבחנו שלוש החלופות. באפשרות הראשונה בולט היתרון של המשק עם אחוז התחלופה הנמוך. עיקר ההפרש מקורו במחיר המבכירה הגבוה ובממוצע החלב הנמוך יותר במשק ב'.
- באופצית הגידול, כלומר כאשר שני המשקים מגדלים את העגלות עד הריון גבוה, הולך ומצטמצם ההפרש.
- באופצית הרכישה, כאשר שני המשקים נפטרים מהעגלות בגיל שבוע ורוכשים את העגלות מחדש במחירי שוק, אין כמעט יתרון למשק א'.
- המסקנה המתבקשת מהנתונים הנ"ל היא, שאם יש משקים המוכנים לגדל עגלות במחיר של 2,000 ש"ח לעגלה ב-6 חודשי הריון, יהיה כדאי להעביר אליהם את העגלות. בנייתו משקי העמק של יצחק רמר נמצא רק אחד,

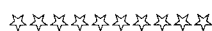
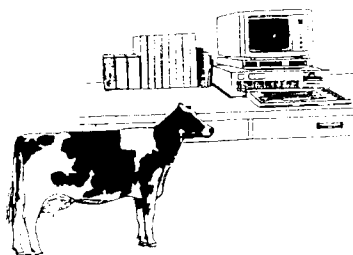
שלוש חלופות להחלפת פרה.

משק ב'		משק א'		מחיר ליחידה	
עלות	יחידות	עלות	יחידות		
אופצית גידול רק לתחלופה					
	50.50		25.00		אחוז יציאה
	50.00		25.00		אחוז מבכירות
	25.00		20.00		אחוז המלטה שניה
	25.00		55.00		אחוז בוגרות
	8,491.28		8,491.28		חלב למבכירה
	9,359.70		9,359.70		חלב להמלטה שניה
	9,649.18		9,649.18		חלב לפרה בוגרת
	8,968.91		9,301.81		ממוצע משוקלל
	278.74		268.76		פרות לייצור מכסה
182,895.63	139.37	80,159.13	67.19	ש"ח לפרה	1,193.00
-409,330.55	139.37	-197,340.64	67.19	ש"ח לעגלה	2,937.00
	301.04		290.27		המלטות
	282.98		272.85		נשאר בחיים
	8.49				מתו בהמשך
	137.24		136.43		נשאר להחלפה
	130.38		129.60		מהם יגיעו להריון
	-8.99	13,730.77	62.41	ש"ח לעגלה	220.00
-17,976.87	-8.99			ש"ח לעגלה	2,000.00
9,140.45	6.86	9,085.91	6.82	ש"ח לק"ג	3.33
-15,152.26	6.86	-15,063.91	6.82	ש"ח ליום	4.02
-7,282.24	9.98			ליום	2.00
-7,900.73	9.98			ש"ח לפרה	792.00
2,000.00	4.00			לגיל שבוע	500.00
-263,606.57		-109,428.74			הפרש עגלים
					סה"כ
אופצית גידול					
		132.33			מספר
		-336,960.00	129.60	6 חודשי הריון	2,600.00
		259,200.00			הוצאות
		-200,919.50			הכנסות
-263,606.57					סה"כ
אופצית רכישה					
30,192.80	137.24	30,014.60	136.43	220.00	מכירת עגלות בגיל שבוע
-278,740.58	139.37	-134,380.00	67.19	2,000.00	רכישת עגלות 6 חודשי הריון
-12,543.30		-6,047.10		3.00	גידול העגלות עד המלטה
2,000.00	4.00			500.00	הפרש עגלים
182,895.63	139.37	80,159.13	67.19	ש"ח לפרה	1,193.00
-76,195.45		-30,253.37			הוצאות
					סה"כ

במחירי 1989. יצחק רמר קובע חד־משמעית: "ללא היסוס ניתן לקבוע, שמכירת עגלות לגידול בגיל נמוך... מהווה הפעילות הבלעדית הרווחית בשלוחה". אנו סומכים ידינו על מסקנה זו.

שמתקרב לסיכום זה (2324 ש"ח לעגלה עד ההמלטה). המסקנה היותר קיצונית היא, שכדאי אפילו לתת בחינם עגלה בגיל שבוע ולא "להסתכן" בהוצאות הגידול וזאת בתנאי, שיהיה מי שיהיה מוכן למכור עגלות בהריון

בסיכום, אין מנוס מהמסקנה שבתנאי השוק במדינת ישראל כל פעולה שנעשית להארכת חיי הפרה, תוך כדי כך שהפוטנציאל הגנטי שלה בא

תוצאות ביקורת החלב במשק													יחסית למחיר התקני היום (ש"ח)				סך התמורה לפרה			
שם המיק	חלב ק"ג	מומין ק"ג	חלבון ק"ג	מומין	חלבון	חלבון	מחיר יחסי	מחיר יחסי	מחיר יחסי	מחיר יחסי	מחיר יחסי	מחיר יחסי	מחיר יחסי							
מרי ציון	7537	2677	2377	3.45	3.06	1.02	1.03	1.02	1.03	1.03	1.03	6117.8	6238.3							
בית קשת	8080	2857	2427	3.53	3.00	1.02	1.03	1.00	1.03	1.00	1.03	6426.3	6521.4							
הקדוה	8201	2497	2417	3.04	2.94	.97	.95	.98	.95	.98	.95	6209.1	6061.5							
מנחם המעקים	8232	2947	2527	3.06	3.57	1.03	1.05	1.02	1.05	1.02	1.05	6564.9	6737.6							
מנחם	8267	2577	2557	3.11	3.09	.98	.98	1.03	.98	1.03	1.00	6304.2	6335.1							
גדוליה	8347	2407	2487	2.88	2.97	.96	.93	.99	.96	.99	.94	6215.5	6035.3							
יור מרדכי	8357	2687	2497	3.21	2.98	.99	.98	.99	.98	.99	.98	6438.0	6393.8							
מנחם	8364	2637	2447	3.15	2.92	.99	.96	.97	.96	.97	.96	6404.3	6275.1							
שלוחות	8374	2487	2437	2.96	2.90	.97	.93	.97	.96	.97	.94	6287.8	6065.2							
מנחם	8395	2857	2597	3.40	3.08	1.01	1.03	1.03	1.03	1.03	1.03	6591.7	6723.7							
בית דוד	8444	2767	2547	3.27	3.01	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	6544.6	6554.3							
בית דוד	8444	2767	2547	3.27	3.01	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	6544.6	6554.3							

[illegible]

[illegible]

[illegible]